

Szellem a fazékból - A torkosság

2012 december 23. Flag

Szöveg méret

90

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Szörny? a kép, amit a régi szerzők szegény haspókokról festenek. Örök diéta vár rájuk, pompás falatok, miket soha el nem érhetnek. Az ét-vágy bosszúja.

Dante Isteni színjátékában csont-b?r alakok jelennek meg, "szemük fekete gödre mélyre tágult, az arcuk sápadt, s

b?rük, mint silány zsák" lötyög csontjukon, "éhségükben fogaikkal a leveg?t ?rlik". Így b?nh?dnek, "kiknek a hasuk volt az istenük". "Az összes perverzió közül a mohóság a legveszélyesebb" (Seneca), "semmi sem rettenetesebb, mint a gyomor ?rlete" (Cassianus apát), hiszen a gyomrodát nem azért kaptad, hogy megtömd, hanem hogy tápláld, "és arra való, hogy szolgálj legyen, nem pedig te légy a szolgája" (Aranyszájú Szent János). Ezért bámul ránk a Pokol harmadik bugyrában eszel?s tekintettel IV. Márton pápa is (korának hírhedt ínyence), aki "böjttel vezekli a bolsenai ángolnát és vörösbort". (Az eredetiben persze a híres toszkán fehérborról, a vernacciáról van szó, de ekkora szenvedésnél apróságokra nem adunk.)

Az ember csak ámul, és azon tanakodik, hogy ha egy kis grillezett angolnáért tantaluszi kínok járnak, vajon mekkora büntetést érdemelnek a nagyev?k? Például a jöttment Lucullus, Néró vagy Aulus Vitellius, a korabeli források szerint mohó és ostoba császár, aki már el?ételként több ezer fácánagyvel?t, menyhalmáját és flamingónyelvet tálatatott fel? Hogy Trimalchio lakomájáról (láthattuk Fellini fantasztikus filmváltozatában), a sült vaddisznóból el?röppen? feny?rigókról már ne is szóljunk. Mit érdemel Stuart Anna (a Stuart-ház utolsó uralkodója), aki a krónikák szerint annyira elhízott, hogy aládúcolt trónszéken ücsörgött, és emel?kkel szállították egyik teremb?l a másikba? (Közben persze "feltalálta" a kakaót, azaz ? keverte els?ként a csokoládét tejjel.) Vagy Filoxenus - Pázmány Péter dobzódás elleni dörgedelmeiben -, "ki csak azt bánta, hogy oly hosszú torka nincsen, mint a gólyának; hogy tovább tartana az elnyelt falat íze és gyönyör?sége".

Mert a legf?benjáróbb b?nt nem az követi el, aki megszegi a böjti el?írásokat, mérték nélkül zabál, hanem aki csemegézik. Az ízek kifinomult élvez?je, aki órákat csámborog a piacon zsenge salátára vadászva, aki az olaszországi Alba városába utazik fehér szarvasgombáért, friss fűgével tömi a libát, hogy mája zamatosabb legyen. Tehát az ínyenc. Aki nem azért eszik, hogy éljen, hanem azért él, hogy egyen. No, ezeket a pirospozsgás, kedélyes haspókokat (Robin Hood Tuck barátját, Sir Falstaffot, Krúdy nagy étvágyú Sz?cs Pátriját, aki több vendégl?ben úgy ette végig az étlapot, hogy mindenb?l dupla porciót kért, Póki uramat, aki, ha rájött az éhség, az egérfogóból is kiette a szalonnadarabkát) eltörölné a Föld felszínér?l a szikár prédikátorok - többnyire vegetáriánus kosztoson él? - serege.

Pedig aki ínyenc, nem biztos, hogy torkos. Ezt feszegeti Arisztotelész is, mondván, az evés öröme nagy lökést adhat cselekedeteinknek, tehát nem feltétlen káros. Így gondolja Brillat-Savarin is: az evés gyönyör?sége komoly motiváció. Ma már az sem világos, hogy a falánkság tényleg f?benjáró b?n-e, vagy csak betegség. Az meg egyenesen mese, amit Pázmány Péter ír, hogy "a teli has a bujaság forrása", amit szerinte az is bizonyít, hogy a szeméremtest a has végén helyezkedik el. A prédikátorok dühös igyekezetükben többször össze is keverik a vágyat és az ét-vágyat, hol a n?t, hol a gyomrot nevezve "az ördög kapujának".

A dolog tisztázása végett egy párizsi pék, bizonyos Lionel Poilâne szerkesztett is 2002-ben egy beadványt II. János Pál pápának, tisztázná-e végre a Szentszék, miért f?benjáró b?n az ínyencség. Merthogy franciául a f?b?nök között a gourmandise szó szerepel, márpedig az éppenséggel nem a nagy zabálást, hanem a finom élvezkedést jelenti. Igazi gourmand! - szoktuk mondani elismeréssel. A petíciót olyan hírességek is aláírták, mint a két világhír? séf, az évszázad szakácsai, Paul Bocuse és Alain Ducasse.

Isten malmai azonban lassan ?rölnek, a beadványra még nem érkezett válasz.

A magyar gyomrok persze nemigen olvasnak teológiai munkákat. Ha Tersánszky Józsi Jen? ideiglenes díjnoka, Repetánszky (aki valójában Petánszky, de állandóan repetázik, innen a neve), Kosztolányi haspók urasága vagy Móra Ferenc nagyev?i, Simkovics János kancellista, esetleg Gönczi Pál uram, aki héjastól ette az osztrigát és a mustárt kenyérre kente, olvasták volna Szent Jeromos dörgedelmeit, vélhet?en kiejtették volna kezükb?l a kanalat. Mint Csiky Gergely drámaíró, aki 49 évesen halt meg ebédelés közben, kezében késsel és villával. Talán Berda József sem falt volna be annyi "kövér pörköltöt", amihez négyféle húst (sertést, birkát, libát, ökröt) kellett négyféle borban, csíp?s pirospaprikával, makói hagymával puhára f?zni. És Tamási Áron sem szedett volna háromszor a tárkonyos csirkecsontokból. Meg Tömörkény István sem evett volna annyi birkakolbászt (ami nem is kolbász volt, csak zsírban sült tézsfáéle), ha tekintetbe veszi a gyeheenna tüzeit. De hát minket, maiakat nem prédikátorok ijesztgetnek, hanem orvosok. "Az elhízás növeli a szív- és érrendszeri megbetegedések, az érelmeszesedés kockázatát", s?t a svéd Karolinska Intézet kutatásai szerint még az agym?ködésre is károsan hat.

"Marhaság - legyintene Gráci, alias Galsai Pongrácz gyomorirodalmi szakért? -, az ember nem attól hízik, amit megeszik, hanem attól, amit megemész." És jól megborsolná, tejfölözné a töltött káposztát, amit a Siposban szokott elfogyasztani Gyurkovics Tibor és Hernádi Gyula társaságában, indulván Mányra, Végh Antal tanyájára,

disznótorra. "Csak ezt bekapom - mondaná a hatalmas adagra -, ennél a Véghnél sosem lehet tudni."

Vinkó József - hetivalasz.hu

Ajánló
